

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑΛΕΞΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Μπιτζένης Π.
Αριστείδης

Δεκέμβριος 2007
Θεσσαλονίκη

- **ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**
- ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΝΑΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ ΣΕ ΜΙΑ ΕΝΙΑΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ
- Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΤΑΣΗ ΠΟΥ ΣΥΝΟΔΕΥΕΙ ΟΛΗ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ 20 ΕΤΩΝ (NEW PHASE OF GLOBALIZATION)
- ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΗΡΧΕ ΚΑΙ ΠΡΙΝ ΤΟΝ Α' ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΟΛΕΜΟ
- Οθωμανική αυτοκρατορία, βυζαντινή, ρωμαϊκή, μέγας Αλέξανδρος, κτλ.
- Παγκοσμιοποίηση – globalisation – globalization → στην οικονομία, πολιτική, μέσα ενημέρωσης, επιστήμες, καθημερινή ζωή, μόδα, χρηματιστήρια και κεφαλαιαγορές, εμπόριο, επενδύσεις, πληροφόρηση, εργασία
- Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ «ΑΜΑΡΤΙΕΣ» ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
- Ξεπεράστηκε το παραδοσιακό έθνος-κράτος, όλες οι οικονομικές δραστηριότητες συνενώνονται σε μία παγκόσμια οικονομία

- **ΤΙ ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ**

- **Ο ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΣ ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ** → παγκόσμια χρηματιστηριακή πτώση, ύφεση σε Ιαπωνία και Αμερική, χαμηλός ρυθμός ανάπτυξης στην Ευρώπη, οικονομική κρίση και αδυναμία αποπληρωμής εξωτερικού χρέους στην Αργεντινή (πρώτα στην ΝΑ Ασία, μετά στην Ρωσία, Ανατολική Ευρώπη και Λατινική Αμερική και μετά Ιαπωνία, Αμερική)

- **ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**

- Παγκοσμιοποίηση συντελεί
- 1. → στην από-εθνικοποίηση των οικονομιών με ταυτόχρονη καθιέρωση διεθνικών υπερεθνικών δικτύων παραγωγής, εμπορίου, οικονομικής δραστηριότητας και επικοινωνίας
- 2. → η παγκόσμια οικονομία κατευθύνει την εγχώρια αγορά
- 3. → υπαγορεύει τη συνολική πορεία των εθνικών –πολιτικών – οικονομικών ζητημάτων
- 4. → το κράτος δυσχεραίνεται να ελέγξει από μόνη της τα μακροοικονομικά και χάνεται η έννοια της εθνικής οικονομίας
- 5. → συνεχή αύξηση των εισαγωγών ????? και αύξηση των εξαγωγών ?????
- 6. → αύξηση του αριθμού των πολυεθνικών
- 7. → τα κράτη εξαρτώνται από πολυεθνικές, από τις παγκόσμιες αγορές, από άλλα κράτη
- 8. Απελευθέρωση αγορών, παγκόσμιων αγορών χρήματος, μετοχών και προϊόντων
- 9. Περισσότερες ιδιωτικές επενδύσεις
- 10. «ωγής ανταγωνισμός»
- 11. Η παγκοσμιοποίηση έχει αλλάξει τη διάρθρωση της παγκόσμιας παραγωγής (από αγροτική σε βιομηχανική) → GDP composition
- 12. «Υπάρχει εθνικό και υπερεθνικό προϊόν»

- **Το διεθνές εμπόριο**

- → εξαρτάται από το άνοιγμα των αγορών, των εθνικών οικονομιών, της ελευθερίας κίνησης των εργαζομένων, κεφαλαίων, αγαθών, τεχνολογίας και των άλλων συντελεστών παραγωγής
- → εξαρτάται από τις κρατικές πολιτικές, εθνικά συμφέροντα
- → η κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής (εργασία και κεφάλαιο) δρουν διαφορετικά σε εθνικό επίπεδο (ιδιαιτερότητες τιμών, αμοιβών, συνθηκών, εποχής, παράδοσης, γλώσσας, νοοτροπίας)
- → διαφορετικά νομίσματα, συναλλαγματικός κίνδυνος
- → διαφορετική νομισματική, δημοσιονομική, πιστωτική πολιτική
- → κρατικές παρεμβάσεις (εμπόδια...), προτιμήσεις, διαφορετικά έθιμα
- → οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε πολλές χώρες διευρύνοντας τους ορίζοντες σε ολόκληρο τον κόσμο, παγκοσμίως

- **ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**

- Οι πολυεθνικές / υπερεθνικές αναφέρονται ως φορείς παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και διάβρωσης των εθνικών αγορών
- Υπερεθνικές → λίγες
- Πολυεθνικές → πολλές (διατηρούν την εθνική τους βάση, ασκώντας δραστηριότητα σε πολυεθνικό επίπεδο, βασιζόμενη σε μία σημαντική έδρα παραγωγής ή και πωλήσεων)
- Η κινητικότητα του κεφαλαίου (περισσότερο εύκολη παρά ποτέ) παρουσιάζεται ως φορέας παγκοσμιοποίησης → δεν παράγει μαζική μετατόπιση επενδύσεων, ούτε ότι οι ανεπτυγμένες προς τις υπανάπτυκτες, αλλά μεταξύ των ανεπτυγμένων → ούτε μαζική μετατόπιση εργαζομένων (μόνο η ΕΕ) → μεγαλύτερη επιτυχία στις κεφαλαιαγορές (Β. Αμερική, Ευρώπη, ΝΑ Ασία, Ιαπωνία)

- **Διεθνοποίηση ή παγκοσμιοποίηση**
- **Η διεθνοποίηση (internalisation)** → Rugman → σταδιακά, απόφαση για επέκταση στη διεθνή αγορά, προσηκτικά βήματα, σποραδικές εξαγωγές, εξαγωγές μέσω αντιπροσώπων, εγκατάσταση θυγατρικών με εμπορική ενασχόληση, εγκαθίδρυση παραγωγικής δυναμικότητας, δραστηριοποίηση σε χώρες με μικρή ψυχολογική απόσταση (όχι μεγάλες διαφορές στην κουλτούρα, γλώσσα, πολιτικό σύστημα, επιχειρηματικές πρακτικές). Η επιχείρηση αποκτά σιγά-σιγά εμπειρία στη διεθνή αγορά. Όχι μεγάλα άλματα στην αγορά του εξωτερικού.
- **Παγκοσμιοποίηση (globalization)**
- Ανάπτυξη σύγχρονων πληροφοριακών και επικοινωνιακών τεχνολογιών (ηλεκτρονικό εμπόριο κτλ)
- Διάλυση της πρώην Σοβιετικής Ένωσης
- Εγκαθίδρυση θυγατρικών – εξαγωγές – συγχωνεύσεις – στρατηγικές συμμαχίες
- Αδιάφορο η απόσταση των χωρών
- Απόκτηση πληροφόρησης και εμπειρίας πολύ γρηγορότερα από ότι με το μοντέλο της διεθνοποίησης
- Με την παγκοσμιοποίηση οι εταιρίες επεκτείνονται σε μεγαλύτερη έκταση, ταχύτερο ρυθμό, μεγαλύτερο αριθμό αγορών εξωτερικού, με πιο προχωρημένες μεθόδους ανάμιξης στις αγορές του εξωτερικού, μεγαλύτερα δίκτυα, ταχύτερη απόκτηση εμπειρίας, αδιάφορη η απόσταση

- (ΚΑΤΑ) Η παγκοσμιοποίηση είναι μια διαδικασία που ενισχύσει ή διευρύνει την ανισότητα μεταξύ των χωρών, των λαών, των πολιτών διαφόρων χωρών ή και των πολιτών της ίδιας της χώρας?
- Ποικίλες έρευνες με στατιστικά δεδομένα (GDP Per Capita) καταλήγουν ότι όντως τα τελευταία χρόνια έχει ενισχυθεί η ανισότητα (inequality), όμως αν (GDP Per Capita PPP – adjusted prices) τότε 1960-1993 μεγάλωνε, μετά όμως μειώθηκε

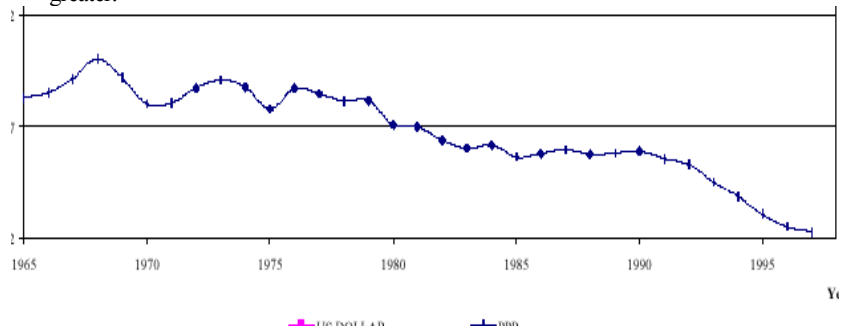
- ΘΕΤΙΚΑ Παραδείγματα των χωρών της ΝΑ Ασίας και ιδίως της Κίνας αλλά και της Ινδίας
- Αντίθετα παραδείγματα συμμετοχής στην παγκοσμιοποίηση είναι αυτά της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης και ιδίως της ΝΑ Ευρώπης.
- Πρόσφατο αντίθετο παράδειγμα αυτό της Αργεντινής, η Ασιατική κρίση το 1997 και η κρίση στη Ρωσία το 1999
- Παράδειγμα μη συμμετοχής στη παγκοσμιοποίηση οι χώρες της Αφρικής (Sub-Saharan Africa). { Based on PPP data, 12 countries in Sub-Saharan Africa, and 16 countries worldwide, experienced a reduction in income from 1965 to 1997. In the world's poorest country in 1998, Congo (Zaire), income was reduced by more than 60% from 1965 to 1998. Some countries thus experienced a deterioration of their welfare levels during the period. The reason why our measures of inequality show more equality in spite of such tragedies, is that the development was better most other places. }
- Επίσης η ανισότητα μειώθηκε γιατί υπερδυνάμεις όπως η Αμερική και η Ιαπωνία με πολύ μεγάλη πληθυσμιακή συμμετοχή παγκοσμίως, βρίσκονται σε ύφεση και άρα βοηθούν στη μείωση της ανισότητας
- Μεγάλη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο πληθυσμό μιας χώρας όταν μελετούμε τη φτώχεια (poverty), γιατί αν ασχοληθούμε με το πόσοι ζουν με λιγότερο από 1 δολάριο την ημέρα (1,2 δις άτομα), η αύξηση των φτωχών μπορεί να συνοδεύεται από μια σημαντική αύξηση του πληθυσμού μιας χώρας υπανάπτυκτης και αντιθέτως
- Επίσης όταν αυξάνεται ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε επίπεδα φτώχειας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η αύξηση ή η μείωση του πληθυσμού. (Για παράδειγμα αν αυξηθεί το παγκόσμιο εισόδημα και μειωθεί ο πληθυσμός, τότε μειώνεται η ανισότητα και η φτώχεια)

- (ΚΑΤΑ) Η οικονομική ανάπτυξη μπορεί να ωφελεί περισσότερο από όλους τους πλούσιους και μπορεί να αυξάνει την ανισότητα, αλλά έρευνες αποδεικνύουν ότι ωφελούνται και τα άτομα που ζουν στα επίπεδα φτώχειας, αφού χώρες οι οποίες συμμετείχαν στη παγκοσμιοποίηση, μειώθηκε ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν κάτω από το επίπεδο φτώχειας. ΕΠΙΣΗΣ, μπορεί σημαντικό είναι να εξετάσουμε και το επίπεδο ζωής (living standards), το οποίο με την ανάπτυξη της τεχνολογίας, εξέλιξη ιατρικής, καθώς και η αύξηση του εισοδήματος ενός δολαρίου έχει πολύ μεγαλύτερη ευεργετική αξία για τον φτωχό παρά για τον πλούσιο.

- Σαν **συμπέρασμα** επειδή η παγκοσμιοποίηση είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο, δεν μπορούμε να πούμε αν συνολικά βοηθά στην αύξηση της ανισότητας. Κάποιος μηχανισμός της παγκοσμιοποίησης μπορεί να μειώνει την ανισότητα και κάποιοι άλλοι μηχανισμοί μπορεί να αυξάνουν την ανισότητα
- Επίσης μπορεί κάποιες χώρες (π.χ. της ΝΑ Ασίας) που συμμετείχαν στη παγκοσμιοποίηση να μείωσαν την απόσταση σε σχέση με τις πλούσιες χώρες αλλά άλλες χώρες είτε έγιναν πιο φτωχές είτε η ανάπτυξή τους ήταν μικρή και εν συγκρίσει με την ανάπτυξη των πλούσιων χωρών ασήμαντη (μεγάλωσε η απόσταση μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών)

- Income inequality between countries
- In 1998, the richest country in the world possessed 115 times the per capita income of the poorest.
- The 20% richest of the world's population had a per capita income 13 times that of the 20% poorest.
- Almost a quarter of the world's inhabitants live in poverty.
- the poorest countries including 50% of the world population had a share of world income between 10 and 20% in 1965 as well as in 1997, but that this share was higher in 1997.
- The countries including the lowest decile (10%) of the world population, however, had a lower share of world income in 1997 compared to 1965. This illustrates, as noted earlier, that it matters whether we compare the richest and poorest decile, quintile, third or half.
- If we compare the top and bottom 10%, we will find that world inequality has increased. If we compare the top and bottom third, the reverse will be true.
- The diagram illustrates how strongly the results depend on whether PPP data or unadjusted data are used. With unadjusted data, world inequality increased from 1980 to 1993 and fell thereafter. The decline in 1993-97 may partly be explained by reduced income in one of the world's richest nations (Japan) during these years.

-
- When income more reasonably is measured with PPP data, the results show that, with some fluctuations over time, world inequality declined continuously during the three decades from 1968 to 1997. From the peak of inequality in 1968, the fall was even greater.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η ιστορική στιγμή κατά την οποία επικρατεί η ελεύθερη και απρόσκοπτη διακίνηση ανθρώπων, ιδεών και αγαθών σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό σημαίνει ότι δεν υφίστανται πλέον οι τεχνικοί, κοινωνικοί, πολιτικοί, θεσμικοί και πολιτισμικοί περιορισμοί που εμπόδιζαν τη μέχρι σήμερα επικράτηση των εθνικών και γεωγραφικών οντοτήτων, οι οποίες δομήθηκαν από την αναγέννηση και μέχρι πρόσφατα και αποκρυσταλλώθηκαν στο έθνος- κράτος.

Παγκοσμιοποίηση είναι το **φαινόμενο** κατά το οποίο οι εθνικές οικονομίες αλληλοεξαρτώνται με αποτέλεσμα την ενιαία λειτουργία της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, στο πλαίσιο της οποίας οι κανόνες της αγοράς επικρατούν της πολιτικής (**ενοποίηση, ολοκλήρωση, απελευθέρωση αγορών, με χρήση της νέας τεχνολογίας, μεταφορά κεφαλαίου, απελευθέρωση εμπορίου, επενδύσεων, ελεύθερη μετακίνηση συντελεστών, εναρμόνιση νομοθεσίας**).

Η παγκοσμιοποίηση είναι ένα πολυσύνθετο φαινόμενο και επεκτείνεται σ' όλα τα επίπεδα της ανθρώπινης ζωής: στο οικονομικό το πολιτικό, το επιστημονικό, το κοινωνικό, το πολιτιστικό, το ηθικό, το θρησκευτικό, το πνευματικό. Πολλοί τη συνδέουν με την οικονομία, γιατί στον τομέα αυτό παρουσίασε ραγδαία εξέλιξη και τα σημεία της είναι περισσότερο εμφανή.

ΕΙΔΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Οικονομική παγκοσμιοποίηση
- Τεχνολογική παγκοσμιοποίηση
- Πολιτική παγκοσμιοποίηση
- Πολιτισμική παγκοσμιοποίηση
- Κοινωνική παγκοσμιοποίηση
- Θεσμική παγκοσμιοποίηση

ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η οικονομική παγκοσμιοποίηση ταυτίζεται με τη νέα φάση της διεθνοποίησης του κεφαλαίου κατά την οποία διαδραματίζει κυρίαρχο ρόλο η ελευθερία στην κίνηση κεφαλαίων και ειδικότερα του χρηματοπιστωτικού κεφαλαίου. Κατά το φαινόμενο αυτό, οι εθνικές οικονομίες αλληλεξαρτώνται με αποτέλεσμα τον υψηλό όγκο εμπορίου και την ενιαία λειτουργία της οικονομίας σε παγκόσμιο επίπεδο, στο πλαίσιο της οποίας οι κανόνες της αγοράς επικρατούν από αυτές της πολιτικής.

Ο όρος «παγκοσμιοποίηση» (globalization) εμφανίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του '80, αρχικά σε διάφορα πανεπιστήμια των ΗΠΑ (**προϋπήρχε ως φαινόμενο** και λίγο πριν τον Α΄ παγκόσμιο πόλεμο)

Η έννοια της «παγκοσμιοποίησης» υιοθετήθηκε από ευρύτερες κατηγορίες διανοουμένων και κυρίως από τις ηγεσίες των απανταχού «σοσιαλδημοκρατικών» ή «σοσιαλιστικών» κομμάτων,

Συνηθισμένοι όροι ευρείας χρήσης ήταν οι ακόλουθοι: «παγκόσμια οικονομία», «διεθνοποιημένη οικονομία», «διεθνής οικονομία», «παγκόσμιος καπιταλισμός» κ.λ.π.

Table 1: Structure of West European trade, 1928-1998 (Per cent)

	Western Europe ^a	Eastern Europe and former Soviet Union ^b	North America	Japan ^c	Other DVD ^d	Developing countries (incl. n.e.s.)	Total
Exports by destination							
1928	55.2	7.7	8.6	1.2	4.8	22.5	100
1935	56.5	6.4	7.4	1.1	5.7	22.9	100
1938	54.3	8.3	6.6	0.9	6.5	23.4	100
1963	63.7	4.4	8.9	1.0	3.8	18.2	100
1970	67.2	4.7	9.2	1.2	2.9	14.8	100
1973	69.0	4.9	8.6	1.4	2.2	13.9	100
1979	68.0	4.9	6.7	1.2	1.6	17.6	100
1981	63.6	4.8	7.3	1.1	2.0	21.2	100
1988	71.3	3.7	8.9	1.9	1.4	12.8	100
1995	69.1	4.4	7.3	2.1	0.8	16.3	100
1998	68.9	5.7	8.9	1.7	0.7	14.2	100
Imports by source							
1928	46.4	7.4	17.1	0.5	4.6	24.0	100
1935	45.6	9.4	12.3	0.8	5.8	26.1	100
1938	43.2	8.9	14.8	0.7	6.3	26.0	100
1963	58.8	4.5	13.9	1.0	2.4	19.4	100
1970	64.1	4.5	12.0	2.0	1.9	15.6	100
1973	66.4	4.7	9.4	2.4	1.9	15.2	100
1979	64.5	5.3	8.4	2.2	1.2	18.4	100
1981	60.3	5.8	9.3	3.0	1.0	20.5	100
1988	71.3	4.4	7.8	4.5	1.1	10.9	100
1995	72.4	4.4	7.0	3.5	0.4	12.2	100
1998	70.8	4.9	7.7	3.4	0.6	12.6	100

^a Source: For 1928-1938 data extracted from League of Nations, *Statistical Yearbook 1941/42*, Geneva 1943, Annex III; for 1963-1988, from GATT, *International Trade 86-87*, Geneva 1988, Table A13 and GATT, *International Trade 88-89*, Geneva 1989, Table A3. For 1995-1998, WTO, *Annual Report 1998 and 1999 - International Trade Statistics*.

^b For 1928-1938, includes Albania. ^c For 1928-1938 comprises Czechoslovakia, Bulgaria, the three Baltic states, Hungary, Poland-Danzig, Romania, Yugoslavia, and the USSR. Includes the German Democratic Republic from 1963-1988. ^d For 1928-1938 includes Korea and Formosa. ^e Australia, New Zealand and South Africa except for 1995 and 1998 where South Africa is included in 'Developing countries'.

Table 3: West European outflows of foreign direct investment, 1980-1997 (Billion dollars and per cent)

	Western Europe	Eastern Europe and former Soviet Union	North America	Japan	Other DVD	Developing countries (incl. n.e.s.)	Not allocated	Total
Billion dollars								
1980-1989	186.2	0.6	174.3	2.8	13.3	40.6	52.7	470.6
1990-1997	662.1	41.7	196.5	6.8	28.3	142.6	50.5	1128.5
1980-1997	848.3	42.3	370.9	9.6	41.7	183.3	103.1	1599.1
Percentage shares								
1980-1989	39.6	0.1	37.0	0.6	2.8	8.6	11.2	100.0
1990-1997	58.7	3.7	17.4	0.6	2.5	12.6	4.5	100.0
1980-1997	53.0	2.6	23.2	0.6	2.6	11.5	6.4	100.0

Source: Calculated from data in OECD, *International Direct Investment Statistics Yearbook 1998*, Paris 1998.

CENTRAL AND EAST EUROPEAN CEEC IMPORTS BY REGIONS-SHARES OF REGIONS IN THE TOTAL %									
Bulgaria	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	11.5	26.4	35.5	32.8	37.5	37.2	35.1	37.7	45.2
Russia 1992 -	56.5	43.2	22.7	29.3	25.4	28.1	33.4	28	20.1
Other	20.4	27.2	36.4	33.4	30.9	30.7	27.1	29.5	29.5
Total (USD mn)	13128.3	2706.1	4468.1	4757.1	4184.8	5657.6	5073.9	4932.0	4979.1
Hungary	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	43.1	56.7	60	54.4	61.1	61.5	59.8	62.8	64.1
Russia 1992 -	19.1	15.3	16.9	19.5	12	11.8	12.5	9.2	6.5
Other	29	21	16.4	20.1	19.9	19.3	19.5	21.2	23
Total (USD mn)	8622.2	11437.5	11120.3	12630.3	14620	15406.1	16176.5	21211.1	25700.7
POLAND	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	51.1	59	62	64.7	65.3	64.6	63.9	63.8	65.6
Russia 1992 -	17	14.1	8.5	6.8	6.8	6.7	6.8	6.3	5.1
Other	27.3	22	25.1	24.6	23.5	22.9	23.6	23.9	23.2
Total (USD mn)	9527.7	15521.7	15912.9	18834.5	21569.3	29049.2	37136.5	42306.9	47054.3
ROMANIA	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	21.8	28.7	41.3	45.3	48.2	50.5	52.3	52.5	57.7
Russia 1992 -	23.3	17.8	12.8	11.7	13.8	12	12.5	12	9
Other	42.9	46	39.5	37.9	33.1	32.2	30	29.5	24.5
Total (USD mn)	9202.5	5793.4	6259.6	6521.7	7109	10277.9	11435.3	11279.1	11821

Source: WIIW

CENTRAL AND EAST EUROPEAN CEEC EXPORTS BY REGIONS-SHARES OF REGIONS IN THE TOTAL %									
Bulgaria	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	5.6	17.4	31.5	30	37.6	37.7	39.1	43.2	49.7
Russia 1992 -	64	49.8	17.1	13.6	13.5	10	9.8	8	5.5
Other	18.4	27.6	46.3	52.1	45.5	49.1	47.7	45.7	40.7
Total (USD mn)	13439.6	3439.8	3921.9	3721	3985.4	5354.7	4890.2	4939.7	4300.3
Hungary	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	42.1	58.6	62.3	58.1	63.7	62.7	62.7	71.2	73
Russia 1992 -	20.2	13.4	13.1	10.7	7.5	6.4	5.9	5.1	2.8
Other	29.8	22.1	18.4	23.7	21.4	21.9	21.9	16.1	16.2
Total (USD mn)	9551.2	10216.2	10678	8908	10736	12905	13119	19099	23010
POLAND	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	52.7	64.2	65.7	69.2	69.2	70	66.2	64	68.3
Russia 1992 -	14.5	11	5.5	4.6	5.4	5.6	6.8	8.4	5.6
Other	26.4	18.9	22.9	20.9	20.2	18.5	20.6	20.7	18.9
Total (USD mn)	14321.6	14903.4	13187	14143	17240	22895	24440	25751	28229
ROMANIA	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998*
EU (15)	33.9	36.9	35.2	41.4	48.2	54.2	56.5	56.5	64.5
Russia 1992 -	25.6	22.7	9.5	4.5	3.4	2	2	3	0.1
Other	31.5	33.3	49	48.9	42.6	39.8	37.2	35.9	30.4
Total (USD mn)	5775.4	4265.7	4363.4	4892.2	6151.3	7910	8084.5	8431.1	8299.6

Source: WIIW

Table: Direction of Bulgarian Trade (1945-1998)

DIRECTION/ SOURCE/ YEARS	USSR (OR RUSSIA AFTER 1990)	OTHER EASTERN EUROPEAN COUNTRIES [<i>Cuba's percentage is also added (1960-1983)</i>]	TOTAL EASTERN EUROPEAN/ CMEA (OR FORMER CMEA)	WESTERN COUNTRIES/ OTHER	
EXPORTS					
1945	95	3	98	2	
1950	54	37	91	9	
1960	53.8	30.2	84.2	15.8	
1965	52.1	27.2	79.6	20.4	
1970	53.8	25.5	79.7	20.3	
1975	54.6	25.4	80	20	
1980	49.9	23.5	70.8	29.2	
1983	58.5	20.6	76.4	23.6	
1990	64	12.1	76.1	(EU) 5.6	(other) 18.4
1991	49.8	5.2	55	17.4	27.6
1992	17.1	5.1	22.2	31.5	46.3
1998	5.5	4.2	9.7	49.7	40.7
IMPORTS					
1945	80	13	93	7	
1950	50	36	86	14	
1960	52.6	32.7	84	16	
1965	50	24.3	74.2	25.8	
1970	52.2	24	76.1	23.9	
1975	50.7	21.3	72.5	27.5	
1980	57.3	21.6	78.9	21.1	
1983	58.5	21.8	80.2	19.8	
1990	56.5	11.6	68.1	(EU) 11.5	(other) 20.4
1991	43.2	3.2	45.4	26.4	27.2
1992	22.7	5.3	28	35.5	36.4
1998	20.1	5.2	25.3	45.2	29.5

Sources: WIW database, EIU various reports

(IN FAVOUR) **Some admit** that traditional structures will be broken, but that nevertheless the process of globalisation will bring about **greater prosperity and equality, increase the domain of democratic institutions and strengthen the basis for peace.**

(AGAINST) Others see the process ...led to **increasing insecurity** among large sections of the population, to **increasing inequalities** within and between countries, and to a steady **deterioration in the environment and in the general quality of living standards**

(THIRD WAY) Some commentators adopt a position between these two, a third way perhaps: they accept that globalisation is an established process, that it is **unstoppable and irreversible**, but although they share the view that **it is likely to be beneficial they are not so certain** that this will in fact be the case and are more sensitive to the risks created by social disruption and increased anxiety

Serious deprivations in many aspects of life

Developing countries

Health

- 968 million people without access to improved water sources (1998)
- 2.4 billion people without access to basic sanitation (1998)
- 34 million people living with HIV/AIDS (end of 2000)
- 2.2 million people dying annually from indoor air pollution (1996)

Education

- 854 million illiterate adults, 543 million of them women (2000)
- 325 million children out of school at the primary and secondary levels, 183 million of them girls (2000)

Income poverty

- 1.2 billion people living on less than \$1 a day (1993 PPP US\$), 2.8 billion on less than \$2 a day (1998)

Children

- 163 million underweight children under age five (1998)
- 11 million children under five dying annually from preventable causes (1998)

OECD countries

- 15% of adults lacking functional literacy skills (1994–98)
- 130 million people in income poverty (with less than 50% of median income) (1999)
- 8 million undernourished people (1996–98)
- 1.5 million people living with HIV/AIDS (2000)

Source: Smeeding 2001b; UNAIDS 2000a, 2000b; UNESCO 2000b; World Bank 2000d, 2001b, 2001c, 2001f; WHO 1997, 2000b; OECD and Statistics Canada 2000.

Παγκοσμιοποίηση σημαίνει κατ' αρχήν μια μεγαλύτερη αλληλεξάρτηση των οικονομιών του πλανήτη διαμέσου της ανάπτυξης της τεχνολογίας (μικροηλεκτρονική, πληροφορική κ.λπ.)

Οι μεταφορές εμπορευμάτων, κεφαλαίων καθώς και των απαραίτητων συντελεστών παραγωγής (εργασίας, κεφαλαίου, τεχνολογίας, γνώσης) δεν αντιμετωπίζουν πλέον τυπικά εμπόδια, καθώς ο ένας μετά τον άλλον οι «φραγμοί» (δασμολογικοί και μη δασμολογικοί) παραχωρούν τη θέση τους στο καθεστώς της ελεύθερης διακίνησης.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΒΑΛΑΝ ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

- Η ηλεκτρονική επανάσταση
- Η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού
- Η πολιτικοποίηση της ιδέας της παγκοσμιοποίησης
- Οι πολυεθνικές εταιρείες
- Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι συνεργασίες κρατών
- Παγκόσμιοι οικονομικοί θεσμοί

Η Παγκοσμιοποίηση είναι ένα ρεύμα τόσο δυνατό ώστε η μόνη επιλογή είναι **ίσως** να το ακολουθήσει κανείς.

Οι **υπέρμαχοι** της παγκοσμιοποίησης θεωρούν: Όποια χώρα αδυνατεί να ακολουθήσει το «νέο ρεύμα» θα βρεθεί στο περιθώριο. Θα βυθιστεί στη φτώχεια και στην ανέχεια. Η διάχυση της ανάπτυξης έρχεται μέσω της παγκοσμιοποίησης. Σύμφωνα με την άποψη αυτή οι νικητές της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης κατά κύριο λόγο θα είναι οι αναπτυσσόμενες χώρες του Τρίτου Κόσμου.

(ΚΑΤΑ) Η σύλληψη και ο τρόπος λειτουργίας του όλου συστήματος στηρίζεται στη λογική της ελεύθερης οικονομίας, μιας οικονομίας, η οποία αποσκοπεί στη συνεχή κερδοφορία και που αποτελεί το δυτικό πρότυπο ζωής. Η παγκοσμιοποίηση προβάλλει ένα καταναλωτικό πρότυπο και την αξία του συνεχούς κέρδους, ως ύψιστου αγαθού.

(3^η άποψη) ένα μη αναστρέψιμο φαινόμενο που δεν μπορείς να το σταματήσεις και επομένως αν δεν το ακολουθήσεις τότε απομονώνεσαι, ενώ αν το ακολουθήσεις προσπαθείς να επωφεληθείς από τα όποια θετικά και να αποφύγεις τα περισσότερα από τα αρνητικά του φαινομένου

Βασικά στατιστικά στοιχεία

Από το 1960, το παγκόσμιο εμπόριο δεκαπενταπλασιάστηκε, η παγκόσμια παραγωγή τετραπλασιάστηκε και το παγκόσμιο κατά κεφαλή εισόδημα υπερδιπλασιάστηκε.

Το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και των ΗΠΑ υπερβαίνει το ένα δισεκατομμύριο ευρώ ημερησίως.

Ο ημερήσιος τζίρος στις παγκόσμιες χρηματοοικονομικές αγορές έχει αυξηθεί από 600 δισεκατομμύρια δολάρια το 1989 σε 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2000.

Το 70-80% του παγκόσμιου εμπορίου σήμερα διεξάγεται μεταξύ πολυεθνικών εταιρειών. Το 1970 υπήρχαν 7.000 σήμερα υπάρχουν περί τις 60.000, με εκατοντάδες χιλιάδες θυγατρικές στο εξωτερικό.

Η επανάσταση του Διαδικτύου και η δραστική μείωση του μεταφορικού και τεχνολογικού κόστους κατήργησαν τις αποστάσεις μεταξύ των πολιτών και των αγορών. Για παράδειγμα, το κόστος των θαλάσσιων μεταφορών σημείωσε πτώση κατά 70% τα τελευταία 80 έτη.

Παράγοντες που συνέβαλαν στην παγκοσμιοποίηση

- Η ηλεκτρονική επανάσταση, που έφερε πραγματική επανάσταση στον τομέα της επικοινωνίας.
- Η κατάρρευση του υπαρκτού σοσιαλισμού, ενός ολόκληρου κόσμου ιδεών, με την εξάρθρωση της οικονομίας του και την προβολή του καπιταλισμού, ως μοναδικής ελπίδας.
- Η πολιτικοποίηση της ιδέας της παγκοσμιοποίησης, αφού διεθνείς οργανισμοί αποφασίζουν σύμφωνα με τα σχέδια των οικονομικά ισχυρών.
- Οι δεκάδες των πολυεθνικών εταιριών, που ανέλαβαν την παγκόσμια παραγωγή και διακίνηση των αγαθών, καθώς και την πληροφόρηση.

- Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι συνεργασίες κρατών.
- Παγκόσμιοι οικονομικοί θεσμοί, όπως είναι το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόσμια Τράπεζα.

Στατιστικά στοιχεία περί παγκοσμιοποίησης

Περίπου 1.200.000.000 άνθρωποι μαστίζονται στην κριολεξία από πείνα, δίψα και ασθένειες.

Σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Η.Ε., 1 δις. άνθρωποι ζουν στην έσχατη φτώχεια, ενώ το 20% των πλουσίων της γης χρησιμοποιούν τα 2/3 των πόρων της και κατέχουν το 86% του παγκόσμιου εισοδήματος.

Το 92% της συνολικής παραγωγής της Ευρώπης εξακολουθεί να απορροφάται από την ευρωπαϊκή αγορά.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου έχει την εξουσία να παίρνει αποφάσεις και να επιβάλλει κυρώσεις σε εμπορικές διαφορές μεταξύ κρατών. Επομένως, μπορεί να προστατεύει προϊόντα, όπως έχουν καθορίσει οι βιομηχανίες και να εμποδίζει τις κυβερνήσεις να προστατέψουν τους λαούς τους θεσπίζοντας αυστηρότερους κανόνες

Επίσης, σύμφωνα με την συμφωνία μεταξύ ΠΟΕ και ΟΟΣΑ τα κεφάλαια θα επενδύονται ελεύθερα σε οποιαδήποτε χώρα και τα κυρίαρχα κράτη δε θα έχουν το δικαίωμα να επιβάλλουν περιορισμούς για λόγους που τους αφορούν άμεσα.

Τα αρνητικά στοιχεία της παγκοσμιοποίησης

- Το χάσμα μεταξύ των χωρών βαθιάνει οι πλούσιες χώρες γίνονται πλουσιότερες και οι φτωχές φτωχότερες.
- Άνισος καταμερισμός των αγαθών
- Μια μικρή μειοψηφία εύρωστων οικονομικά ανθρώπων, ελέγχουν την παγκόσμια οικονομία,
- Νέα κύματα μεταναστών παρατηρούνται και μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών και οικονομικών προσφύγων.
- Η ανεργία αυξάνεται διαρκώς και σε πολλές χώρες αναπτύσσεται η ξενοφοβία και ο ρατσισμός.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Το χάσμα μεταξύ των χωρών βαθιάνει· οι πλούσιες χώρες γίνονται πλουσιότερες ενώ οι φτωχές φτωχότερες
- Γίνεται άνισος καταμερισμός των αγαθών
- Η ανεργία αυξάνεται συνεχώς
- Παρεμποδίζεται η άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων των εργαζομένων στις αναπτυσσόμενες χώρες
- Οι μικρότερες κοινωνίες αδυνατούν να ρυθμίζουν τα δικά τους ζητήματα αυτόνομα και ανεξάρτητα
- Νέα κύματα μεταναστών παρατηρούνται
- Αναπτύσσεται η ξενοφοβία και ο ρατσισμός
- Γίνεται ανελέητη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων
- Το έγκλημα και η διαφθορά αναπτύσσονται ανεξέλεγκτα
- Υπονομεύονται οι δημοκρατικοί θεσμοί

■ **Ανελέητη εκμετάλλευση των φυσικών πόρων στο όνομα της αλόγιστης παραγωγής αγαθών.**

■ **Το έγκλημα και η διαφθορά αναπτύσσονται ανεξέλεγκτα, υποβοηθούμενα από την ανάπτυξη της τεχνολογίας.**

■ **Διαμορφώνονται κέντρα εξουσίας, που αδυνατούν να ελέγξουν πλήρως την τοπική οικονομία και είναι υποχρεωμένα να προσαρμόζονται στα "θέλω" άλλων κέντρων εξουσίας**

• **ΚΑΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**

- (στις διαδηλώσεις συμμετέχουν κυρίως αναρχικοί, αριστεροί, εργάτες, φοιτητές, αγρότες, άνεργοι, παλιοί και νέοι αγωνιστές) → ενάντια στην παγκοσμιοποίηση μπορεί να είναι ο καθένας μας
- Γένοβα 2001 (150.000 διαδηλωτές - 4.000 Έλληνες - 25.000 αστυνομικοί)
- 1999 Σιάτλ - (50000 διαδηλωτές)
- Νίκαια, Πράγα, Γκέτεμποργκ, +
- Στο οικονομικό forum του Νταβός τον Ιανουάριο του 2000 διαπιστώθηκε
 1. ότι η παγκοσμιοποίηση έχει αποφέρει διεύρυνση των ανισοτήτων
 2. Η νέα φάση της παγκοσμιοποίησης θέτει τον άνθρωπο στο περιθώριο και αποφασίζει με οικονομικά δεδομένα
 3. → ενάντια στην παγκοσμιοποίηση: Βίαιος ο κόσμος → πιο βίαιος απο παλιά?
 4. → σκοτώνεται ο κόσμος από τη μόλυνση, πείνα, πολέμους και
 5. από την κακή διαχείριση του χρήματος - ανακατανομή του χρήματος (οι πλούσιοι πλουσιότεροι...)-- φτώχεια - αδικία
 6. → καλύτερη ζωή για ΟΛΟΥΣ τους ανθρώπους είναι το αίτημα
 7. Σήμερα έχουμε νέα «μπερίουμ» από ολιγομελή πολυεθνικά ολιγοπώλια
 8. φαινόμενο θερμοκηπίου, υπερθέρμανση του πλανήτη, τρύπα όζοντος, πυρηνικά, μόλυνση, ατμοσφαιρική ρύπανση → φταίει σιγουρα η παγκοσμιοποίηση?

- **Demonstrations against globalization**

- Seattle USA (29 November – 3 December 1999)
- Washington USA (16-17 April, 2000)
- Genoa ITALY (20-22 July 2001)
- Genoa 2001 (150.000 demonstrators - 4.000 Greek demonstrators – 25.000 policemen)
- 1999 Seattle – (50000 demonstrators)
- Nice (France)
- Prague (Czech Republic)
- Geteborg (Sweden)

- **Αρνητικό** : η οικονομική παγκοσμιοποίηση θα οδηγήσει

1. στην πολιτιστική ισοπέδωση (ενοποίηση – ολοκλήρωση),
 2. η Δύση και οι εταιρίες της εξακολουθούν να αντλούν τις πρώτες ύλες του πλανήτη,
 3. ομογενοποιεί και συνθλίβει πολιτισμούς και εθνικές ταυτότητες
 4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΓΓΙΔΑ (παρασύρει τα πάντα),
 5. ΜΟΝΟ ΟΙ ΙΣΧΥΡΟΙ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΝ ?
 6. ΚΥΡΙΑΡΧΗ Η ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΜΟΙΡΑ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ,
 7. ΣΥΝΙΣΤΑ ΑΠΕΙΛΗ ?
 8. ΔΙΕΥΡΥΝΕΙ ΤΟ ΧΑΣΜΑ ΤΩΝ ΦΤΩΧΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΛΟΥΣΙΟΥΣ,
 9. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ «ΑΜΑΡΤΙΕΣ» ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (πόλεμοι, δεν προστάτεψε μειονότητες, εθνικοί, οικονομικοί ανταγωνισμοί, ανακοπή ή επιβράδυνση ανάπτυξης),
 10. Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣΗΣ ΜΙΑΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΚΡΑΤΩΝ ?
- Υποστηρίζουν ότι χρειαζόμαστε την Κοινωνική Ευρώπη, κινήματα εναντίον του ρατσισμού, να μάχεται τους εθνικισμούς, τις κοινωνικές ανισότητες, να αντιτίθεται στην ισοπέδωση που προκαλούν τα ΜΜΕ, να αντιτίθεται στην εξαθλίωση των χωρών του Τρίτου κόσμου

- Αρνητικά από Στατιστικής απόψεως:
- Robert Wright από το 1975 –1995 στις ΗΠΑ το κατακεφαλήν εισόδημα αυξήθηκε κατά 43% χωρίς οι Αμερικανοί να έχουν «αυξήσει» την ευτυχία τους. Θεωρείται ότι εισόδημα μεγαλύτερο του 10.000 δολαρίων δεν προσθέτει ευτυχία
- ΟΗΕ, ΟΟΣΑ, ΟΕCD, οι άνθρωποι που ζουν με λιγότερο από ένα δολάριο την ημέρα μειώθηκε κατά 100 εκατ. το 1998-1999
- 1,2 δις άτομα ζουν παγκοσμίως υπό συνθήκες απόλυτης φτώχειας
- το 1960 το 20% των κατοίκων των πλουσιότερων χωρών του κόσμου είχε εισόδημα 30 φορές μεγαλύτερο από το εισόδημα του 20% των κατοίκων των φτωχών χωρών (IMD)
- το 1995 το 20% των κατοίκων των πλουσιότερων χωρών του κόσμου είχε εισόδημα 80 φορές μεγαλύτερο από το εισόδημα του 20% των κατοίκων των φτωχών χωρών (IMD)

- Ανάπτυξη (growth) μέχρι και 4% αποτελεί εγγύηση μείωσης της φτώχειας (OVERCOMING HUMAN POVERTY REPORT 1998, p. 42)
- Οι υποχρεώσεις αποπληρωμής του εξωτερικού χρέους αποτελούν απαγορευτικό συντελεστή για την έξοδο των φτωχών χωρών από το φαύλο κύκλο της φτώχειας (% από το GDP πηγαίνει στην αποπληρωμή του χρέους και των τόκων → IMD για Ελλάδα)
- Paul Krugman (Princeton - MIT) → 1997-98 αρνητικός για τα δάνεια σωτηρίας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στη ΝΑ Ασία
- Το GDP μειώθηκε στις περισσότερες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης από 1989 σε σχέση με το 2000
- Υπάρχουν πλούσιες χώρες στις οποίες πολλοί άνθρωποι ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας (Η.Π.Α. 13,7%, Καναδάς 17,8%, Μ. Βρετανία 20%, Ιταλία 17%, Γερμανία 13%, Γαλλία 17%) → Ο.Η.Ε.
- Global Billionaires Club με 450 μέλη έχει πλούτο μεγαλύτερο από το GDP των φτωχών χωρών που αποτελούν το 56% του συνόλου όλου του κόσμου. Οι 225 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν άθροισμα πλούτου που ξεπερνά το 1 τρις δολάρια. Αυτό το ετήσιο εισόδημα το έχουν 2,5 δις άνθρωποι του πλανήτη, δηλαδή το 47% των φτωχών του πλανήτη.

- Οι 3 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν περισσότερα από το άθροισμα του GDP των 48 λιγότερων ανεπτυγμένων χωρών του κόσμου
- Οι 15 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν περισσότερα από το άθροισμα του GDP των 45 Νοτίως της Σαχάρας Αφρικανών χωρών
- Οι 32 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν περισσότερα από το άθροισμα του GDP των χωρών της ΝΑ Ασίας
- Οι 84 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν περισσότερα από το GDP της Κίνας με πληθυσμό 1,2 δις κάτοικοι
- Οι 225 πλουσιότεροι άνθρωποι έχουν εισόδημα που το 4% του πλούτου τους δηλαδή περίπου 40 δις δολάρια ανά χρόνο είναι το κόστος εξάλειψης της φτώχειας στον πλανήτη (βασική εκπαίδευση, υγεία για όλους, τροφή, τοκετός γυναικών, νερό, αποχέτευση)
- Offshore (φορολογικοί παράδεισοι) → IMF → 5,5 τρις δολάρια κεφάλαια επιχειρήσεων και ιδιωτών
- Offshore (φορολογικοί παράδεισοι) → Merrill Lynch → 3,3 τρις δολάρια κεφάλαια επιχειρήσεων και ιδιωτών

- Mundell Robert (Νόμπελ οικονομίας 1999) → ΔΝΤ εξυπηρετεί τα συμφέροντα των διεθνών κερδοσκόπων και ότι πρέπει να ελέγχεται η διεθνής κίνηση των κεφαλαίων
- ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ: Η Ομάδα των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών αριθμούσε το 1971 24 μέλη. Σήμερα οι χώρες αυτές είναι 49.
- Κατακεφαλή εισόδημα ετήσιο αυτών των χωρών είναι 900 δολάρια. Στις ανεπτυγμένες χώρες είναι 25.000 δολάρια
- Παράδειγμα πολυεθνικής στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης : McDonalds: φθινό φαί, σχεδόν σε όλο τον κόσμο, με έδρα της εταιρίας τις ΗΠΑ στην οποία και καταλήγουν αυτά τα τεράστια κέρδη. Το ίδιο και η Coca Cola και η Microsoft → εμπορικά σήματα κατατεθέντα της παγκοσμιοποίησης

Η παγκοσμιοποίηση διευρύνει τα οικονομικά και κοινωνικά χάσματα, με αποτέλεσμα την περιθωριοποίηση ολόκληρων κρατών

Το χάσμα διευρύνεται.....

Η διαφορά ανάμεσα στις χώρες όπου ζει το πλουσιότερο 20% του συνολικού πληθυσμού της γης και στις χώρες όπου ζει το φτωχότερο ήταν 11 προς 1 το 1913, εκτινάχθηκε στο 30 προς 1 το 1960 και εκτοξεύτηκε στο 74 προς 1 το 1997.

Στις χώρες που ζει το πλουσιότερο 20% παράγεται ήδη το 86% του παγκόσμιου ΑΕΠ, ενώ στις χώρες του φτωχότερου 20% παράγεται μόλις το 1% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

οι χώρες του πλουσιότερου 20% πραγματοποιούν το 82% των παγκόσμιων εξαγωγών, ενώ εκείνες του φτωχότερου 20% πραγματοποιούν μόνο το 1% των συνολικών εξαγωγών

Έτσι όμως δεν υπάρχει μέσον επιβίωσης των φτωχών χωρών, πέρα από τον διεθνή δανεισμό.

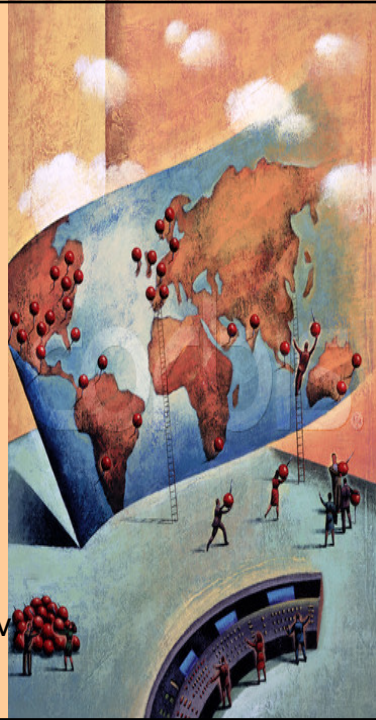
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Αλματώδης πρόοδος και εξέλιξη της τεχνολογίας και όλων των επιστημών
- Επιτάχυνση οικονομικών εξελίξεων και αναπτυξιακής διαδικασίας
- Ταχύτατη διακίνηση αγαθών
- Προσφορά φθηνών κεφαλαίων για επενδύσεις
- Άμεσες αντιδράσεις σε πολιτικά γεγονότα
- Διευκόλυνση επικοινωνίας
- Καταπολέμηση ασθενειών
- Περιορισμός αναλφαβητισμού
- Αναγνώριση θέσεως γυναικών και νέων
- Προώθηση και ενίσχυση δημοκρατικών αρχών και δομών
- Μορφές αλληλεγγύης λαών

Θετικά στοιχεία της Παγκοσμιοποίησης

- Η αλματώδης πρόοδος και εξέλιξη της τεχνολογίας και όλων των επιστημών.
- Η πλήρης απελευθέρωση που ισχύει για την κίνηση των κεφαλαίων σε παγκόσμια κλίμακα μέσω των μεγάλων πολυεθνικών επιχειρήσεων.
- Η κυρίαρχη θέση που καταλαμβάνει σήμερα το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην παγκόσμια οικονομία. Μέσω των χρηματιστηρίων και των διεθνών Τραπεζών διακινούνται σε καθημερινή βάση τεράστια ποσά, που αντιστοιχούν στον εθνικό προϋπολογισμό ενός ισχυρού οικονομικά κράτους

- Οι οικονομικές αυτές δραστηριότητες συνοδεύονται από την απελευθέρωση αγορών, προϊόντων και υπηρεσιών, που λειτουργούσαν μέχρι τώρα σε εθνικό πλαίσιο.
- Διαμορφώνονται παγκόσμια δίκτυα επικοινωνίας, πληροφόρησης, ενημέρωσης, τα οποία επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση στη γνώση και στην πληροφορία.
- Η ταχύτερη διακίνηση των αγαθών και των νέων επιτευγμάτων.
- Η καταπολέμηση πολλών ασθενειών παγκοσμίως.

- Ο περιορισμός του αναλφαριθμητισμού.
- Η αναγνώριση της θέσεως, της σημασίας και του ρόλου των γυναικών και της νεότητας.
- Η επέκταση των οριζόντων σκέψεως που κατοχυρώνει, θεωρητικά τουλάχιστον, την ελευθερία και τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα.
- Η προώθηση και ενίσχυση των δημοκρατικών αρχών και δομών
- Οι διάφορες μορφές αλληλεγγύης των λαών που διευκολύνουν τη συμμετοχή όλο και περισσότερων ανθρώπων στο διαμορφούμενο κόσμο.

• **ΥΠΕΡ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ**

1. ΔΕΝ μπορεί να ανακοπεί η πορεία της παγκοσμιοποίησης
2. κάνει τον κόσμο πλουσιότερο??????????
3. άνθρωποι, εταιρίες και κράτη αποφασισμένοι να αυξήσουν τον πλούτο τους
4. τα φτωχά κράτη έχουν γίνει λιγότερο φτωχά επειδή συμμετέχουν στην παγκοσμιοποίηση (ΝΑ Ασία, ενώ η Κεντρική Αφρική είναι εχθρική και φτωχή)
5. Αύξηση κερδών, μείωση του κόστους, άρα FDI στις χώρες με φθηνά εργατικά χέρια → άρα αύξηση μισθών, εργασίας → spillovers → βελτίωση ποιότητας προϊόντων και επιπέδου ζωής, χαμηλές τιμές
6. μεγάλη κινητικότητα ιδεών, ανθρωπίνων και χρηματικών πόρων
7. πλουραρισμός, δυνατότητα πολλών-πολλαπλών επιλογών, τον ίδιο χρόνο σε κάθε τόπο
8. βελτίωση ποιότητας
9. εντοπισμός όλων των αναγκών των πελατών (νέες ανάγκες?)
10. ανεύρεση νέων αγορών
11. επιδίωξη συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις (ανάγκη? Αποτέλεσμα? Θετικό ?)
12. ποιοτικές επενδύσεις – ποιοτικά προϊόντα - ανταγωνισμός
13. τεχνογνωσία
14. σωστή πληροφόρηση
15. ηλεκτρονικό εμπόριο

16. ταχύτητα μέσα επικοινωνίας και μεταφοράς
17. αύξηση του εμπορίου
18. άνοιγμα αγορών, περιφερειακή συνεργασία, μείωση κλειστών αγορών, ΕΕ....
19. μείωση εμποδίων
20. διεθνείς συναλλαγές, Logistics, νέα πολιτική τιμών προϊόντων, υπηρεσιών
21. μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους, μεγαλύτερες πωλήσεις
22. συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού, εξειδίκευση
23. παγκόσμια επιχείρηση, η οποία δεν έχει ορισμένη εθνική ταυτότητα
24. εντατικότερος ανταγωνισμός
25. επικοινωνία και συνεργασία των λαών
26. υπόσχεται ανθρώπινα δικαιώματα, σεβασμός μειονοτήτων και προστασίας τους
27. απονομή δικαιοσύνης
28. ειρήνη και δημιουργία
29. Ανεξίτηρησκία
30. η παραγωγική διαδικασία δεν περιορίζεται σε κάποιο συγκεκριμένο χώρο. Δημιουργείται ένας παγκόσμιος καταμερισμός εργασίας και όχι απλώς μια μεταφορά πρώτων υλών και εμπορευμάτων

ΟΝΕ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

- Η Ε.Ε αποτελεί το «όχημα» για την προσαρμογή της ευρωπαϊκής οικονομίας στις νέες συνθήκες παγκοσμιοποίησης και ειδικότερα η ΟΝΕ μέσω της οικονομικής ευθυγράμμισης, γνωστής ως «σύγκλισης», αποτελεί μια μικρογραφία της παγκοσμιοποίησης.
- Στα πλαίσια της ΟΝΕ διευκολύνεται η πρόσβαση σε νέες αγορές, η ελεύθερη διακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού και των συντελεστών παραγωγής μεταξύ των χωρών-μελών και καταργείται ο συναλλαγματικός κίνδυνος στις οικονομικές και εμπορικές συναλλαγές γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των διασυνοριακών επενδύσεων και του εμπορίου.
- Επιπλέον, δεδομένης της προοπτικής ένταξης στην Ευρωπαϊκή ένωση και στην ΟΝΕ χωρών που δεν ανήκουν στην ευρωπαϊκή ήπειρο διαπιστώνεται ότι η ΟΝΕ συμβάλλει και αυτή στη δημιουργία ενός παγκόσμιου χωριού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Αν και ο όρος παγκοσμιοποίηση δεν είναι διασαφηνισμένος θα μπορούσε να ειπωθεί ότι περιγράφει τη διαδικασία μετατροπής της οικουμένης σε μια ενιαία οικονομική, πολιτική και πολιτιστική επικράτεια.
- Επειδή πρόκειται για ένα πολύπλοκο φαινόμενο δε μπορούμε να αποφανθούμε αν τελικά έχει αποκλειστικά θετικές ή αρνητικές συνέπειες. Η αλήθεια για το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης είναι συνιστώσα και των δύο απόψεων.
- Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης η ΟΝΕ είναι η μικρογραφία της παγκοσμιοποίησης
- Η παγκοσμιοποίηση ως φαινόμενο προϋπήρχε της ΟΝΕ άρα μπορεί να υποστηριχτεί ότι η ΟΝΕ ήταν ένα φυσικό επακόλουθο αυτής.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Υπάρχει ένας τρίπτυχος μύθος για την παγκοσμιοποίηση που συνοψίζεται στους εξής τρεις αφορισμούς:

- 1) Η παγκοσμιοποίηση είναι καλή.
- 2) η παγκοσμιοποίηση είναι κακή
- 3) Η παγκοσμιοποίηση είναι ουδέτερη.

Φυσικά η παγκοσμιοποίηση δεν είναι ουδέτερη διαδικασία αφού δημιουργεί κερδισμένους και χαμένους.

«Ο κόσμος χωρίς σύνορα στον οποίο κινούνται τα αγαθά και οι υπηρεσίες, είναι κόσμος χωρίς σύνορα και για άλλα λιγότερο θετικά πράγματα.»

Οι ίδιες δομές που απελευθερώνουν το εμπόριο προϊόντων και υπηρεσιών, κάνουν πιο εύκολη και την διακίνηση ναρκωτικών.

Το ίδιο το διαδίκτυο που απελευθερώνει την διακίνηση ιδεών, διευκολύνει και την διακίνηση της πορνογραφίας.

Οι μικρότεροι περιορισμοί στον τουρισμό και στη μετανάστευση ευνοούν την μετακίνηση και των τρομοκρατών, αλλά και την εξάπλωση των επιδημιών.

Η 11η Σεπτεμβρίου βοηθήθηκε πολύ από το παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον.

Από την άλλη, η επιδημία της «μαύρης πανώλης» κατά τον μεσαίωνα χρειάστηκε περίπου ένα αιώνα για να χτυπήσει ολόκληρη την ευρωπαϊκή ήπειρο. Σήμερα μία ασθένεια στις ΗΠΑ απέχει μόνο οκτώ ώρες από την Αθήνα.

Γι' αυτό λοιπόν στοχαζόμενοι την διαδικασία ενοποίησης του κόσμου πρέπει να την δούμε εξ ολοκλήρου έτσι ώστε να μπορέσουμε να την κρίνουμε.

